

uppgående till ett hundra tusen kronor; samt att det icke torde vara skäl att, genom fastställande af alltför högt minimibelopp för grundfonden, försvåra uppkomsten af dylika smärre bankinrättningar, hvilka äro hufvudsakligen beräknade och kunna vara tillräckliga att tillgodose den mindre omsättningens eller mindre betydande platsers behof af kreditförmedlande anstalter, och följaktligen icke böra åläggas att sammanskjuta större grundfond än behofvet kräfver. Till mötande af den betänklighet man kunde hysa, att dylika banker med en jemförelsevis obetydlig grundfond skulle kunna åt sin verksamhet gifva en vidsträcktare omfattning än som uppbyres af det egna kapitalet, har af komitén i förslaget blifvit upptaget stadganden om ökad ansvarighet för de solidariske lottegarne i dylika banker. I sådant syfte har komitén nemligen föreslagit att i bankbolag, som bildats med grundfond mindre än en million kronor, solidarisk bolagsman skulle, utöfver den andel i grundfonden, hvilken enligt bolagets registerbok på honom belöper, ansvara för bolagets samtliga förbindelser med två gånger hans andel i grundfonden. Såsom i det föregående redan är nämnt, är deremot denna ansvarighet i bankbolag, som bildats med grundfond uppgående till minst en million kronor, blifvit inskränkt till endast en gång denna andel.

Då det emellertid icke kan vara lämpligt, att sedelutgifvande bankbolag må bildas med alltför ringa grundfond, har komitén bibehållit nuvarande stadgande, att sedelutgifningsrätt icke må meddelas bankbolag med grundfond understigande en million kronor. Att, såsom Riksdagen uti den underdåniga skrifvelsen den 19 april 1881 ifrågasatt, för de sedelutgifvande bankerna stadga ett högre minimibelopp för grundfonden, har komitén deremot icke funnit lämpligt eller behöfligt. För närvarande finnas icke mindre än sjutton enskilda banker, med grund-

fond understigande 2,000,000 kronor, deraf åtta med grundfond icke uppgående till 1,500,000 kronor, hvarför komitén befarat att minimibeloppets förhöjning till endera af dessa siffror skulle kunna på ett eller annat håll framkalla svårigheter. Då tillika med den särskilda säkerhet, som, enligt komiténs förslag, skulle ställas för sedlarne, grundfondens storlek vida mindre än hittills komme att utöfva omedelbart inflytande på säkerheten för sedlarne, har komitén saknat anledning att i fråga om grundfonden föreslå någon förändring uti hvad som för närvarande är stadgadt.

Angående bestämmelsen om de solidariske bolagsmännens särskilda ansvarighet för bankbolags utgifna sedlar, hänvisas till hvad i det föregående derom redan blifvit yttradt.

Genom det i 9 § intagna medgifvande för bankbolag, att å bolagsstämma åt styrelsen uppdraga att godkänna öfverlåtelse af lotter i bolaget, har endast blifvit uttryckligen medgifvet hvad som redan varit inom åtskilliga bankbolag tillämpadt. För att emellertid förekomma möjliga missbruk, har den inskränkning uti detta medgifvande blifvit föreslagen, att ledamot af styrelsen ej må utan bolagsstämmas samtycke öfverlåta någon af de lotter, som af honom innehades, då han sist i styrelsen invaldes, hvarjemte föreskrifvits, att öfverlåtelse ej må anses vara af styrelsen godkänd, derest icke minst tre fjerdedelar af dess vid sammanträdet närvarande ledamöter biträdt beslutet derom.

9 §.

Då de solidariske bolagsmännens ansvarighet utöfver andel i grundfonden är enligt förslaget gjord beroende af det antal lotter, för hvilka de äro i registerboken antecknade såsom innehafvare, har, till förekommande deraf att ny egare till banklotter skall underlåta att ställa sig till efterrättelse föreskrifterna om öfverlåtelsens anmälan för bolaget och anteckning i registerboken, den nya bestämmelse blifvit i förslaget upptagen, att ej någon må upp-

13 §.

bära vinstutdelning å lott, för hvilken han ej är i registerboken antecknad såsom egare.

15 §. Enligt Kongl. kungörelsen den 12 juni 1874 skola, innan enskild bank öppnar sin rörelse, minst tio procent af grundfonden hafva blifvit å lotterna inbetalda, och skall hela grundfonden vara insatt inom ett år från bankens öppnande. Enahanda föreskrifter förekommo äfven uti 1863 års förslag till lag om enskilda bankbolag utan rätt att utgifva egna sedlar.

Komitén har icke kunnat undgå att finna det mindre betryggande deri, att bankbolag medgifvits rättighet att börja sin rörelse utan att af grundfonden blifvit insatt mera än så ringa del som en tiondedel deraf, eller någon föreskrift blifvit gifven, som förhindrar att ett helt år kan förflyta, innan ytterligare insättning sker. Komitén har så mycket mindre tvekat att häri föreslå den ändring, att af grundfonden skola inbetalas minst tjugu procent innan bankbolag öppnar sin rörelse, ytterligare minst tjugu procent inom tre månader och återstoden inom ett år från öppnandet af bolagets rörelse, som det sålunda föreslagna stadgandet torde temligen nära öfverensstämma med den praxis som i allmänhet följes.

18 §. Förbudet i 18 § att, så länge bankrörelsen fortfar, minska inbetald grundfond förefinnes i redan gällande författning och afser naturligen att förhindra ett afsigtligt förringande af den säkerhet för bolagets fordringsegare, hvilken bolagets inbetalda grundfond skall utgöra, och har detta stadgande, hvilket hittills gällt utdelning till lottegarne, förtydligats genom det tillagda förbudet mot hvarje annat slag af återbetalning, hvarigenom grundfondens belopp nedsättes.

19 §. I 19 § har blifvit föreslaget ett nytt stadgande, nemligen att maximibeloppet af bankbolags grundfond ej må i bolagsordningen bestämmas till mera än dubbla minimibeloppet. Komitén har ansett angeläget att i lagen

intaga en dylik föreskrift, när erfarenheten såväl från vårt eget land som från andra länder visat, att en alltför stor frihet i detta hänseende ofta kan missbrukas till att mot premier utsläppa nya aktieserier och derigenom förskaffa redan varande delegare i bolaget tillfälle att under vissa förhållanden bereda sig en större vinst, än som af bolagets verkliga ställning kan vara betingad. För det föreslagna stadgandet talar äfven den omständighet, att en bank med grundfond af t. ex. en half million kronor och en bank med en flerdubbelt större grundfond kunna vara och oftast äro företag af så skiljaktig beskaffenhet, att pröfningen af bolagsordning för den ena eller den andra banken bör ske efter i viss mån olika grunder. En bestämmelse, som i en mindre banks bolagsordning icke medför någon skada, kan deremot för en större bank vara mindre lämplig och tvärtom. Det har därför syntts komitéen, att en tillökning af grundfonden utöfver dubbla minimibeloppet ej bör få ega rum, med mindre än att bolagsordningen underkastas förnyad pröfning.

Bestämmandet af den andel utaf bankbolags behållna årliga vinst, som skall till reservfonden afsättas, har hittills varit öfverlemnadt åt de särskilda bolagsordningarna. Reservfonden har dock så stor betydelse för bolaget, framför allt såsom en garanti därför, att inträffade förluster kunna af detsamma mötas utan anlitan af de i lagen föreskrifna, för de enskilde bolagsmännen betungande och stundom för rörelsen oroande åtgärder för grundfondens återställande till behörigt belopp, att en föreskrift angående såväl den minsta årliga afsättningen, som det procenttal af grundfonden, till hvilket reservfonden minst bör uppgå, innan afsättning dertill må upphöra, syntts böra i lagen intagas.

Den i sistnämnda hänseende föreslagna gränsen, tjugu procent, har komitéen så mycket mindre kunnat anse för

hög som såväl för de enskilda bankerna som för aktiebankerna sammanlagda beloppet af deras reservfonder för närvarande öfverstiger tjugu procent af grundfondernas sammanlagda belopp. *)

II kap.

Den begränsning med afseende å föremålen för bankbolags verksamhet, hvilken blifvit stadgad i 1874 års Kongl. kungörelse, har syntts å ena sidan gifva tillräcklig säkerhet därför, att bolag, hvilka bildats i ändamål att drifva bankrörelse och under olika former dervid upplåna penningar af allmänheten, icke skola jemte sin egentliga bankrörelse drifva andra rörelsegrenar, hvilka, såsom medförande vida större risk än den förstnämnda, böra vara för bankbolag främmande, och å den andra lemna tillräcklig frihet åt bankbolag att inom området för verklig bankrörelse ordna sin verksamhet på det sätt detsamma sjelf för godt finner. Komitén har därför ansett ifrågavarande stadganden böra utan hufvudsaklig förändring upptagas i förslaget. Någon betänklighet att göra dessa stadganden gällande jemväl i fråga om bolag utan rätt att utgifva egna sedlar har desto mindre förekommit, som redan i 1863 års förslag till lag för dylika banker enahanda bestämmelser intagits.

22 §.

I följd af komiténs förslag att borttaga den obegränsade solidariska ansvarigheten för lottegarare i enskilda banker, har det i Kongl. kungörelsen den 12 juni 1874 förekommande ovillkorliga förbud för enskilda banker att mottaga såsom säkerhet för försträckning egna eller andra

*) Den 31 oktober 1883 utgjorde samtliga enskilda bankers grundfonder 57,898 millioner och deras reservfonder 11,868 millioner samt aktiebankernas inbetalda kapital 24,833 millioner och deras reservfonder 5,387 millioner kronor.

enskilda bankers lottbref, blifvit på det sätt förmildradt, att det för framtiden skulle blifva bankbolag endast förbjudet att ega eller såsom säkerhet för försträckning mottaga egna lottbref.

Till förebyggande deraf att ett bankbolag utan sedelutgifningsrätt skall utgifva kreditpapper af samma beskaffenhet som banksedlar, ehuru i formen derifrån afvikande, har ett stadgande blifvit föreslaget, att dylikt bolag ej må utgifva tryckta eller graverade, löpande förbindelser, betalbara vid anfordran, eller sådana förbindelser betalbara efter uppsägning eller efter viss tid å mindre belopp än fem hundra kronor.

23 och
24 §§.

Af samma skäl är i fråga om bankbolag med sedelutgifningsrätt, i öfverensstämmelse med Kongl. kungörelsen den 12 juni 1874, i förslaget intaget bestämmelse att sådant bolag ej må utgifva löpande räntebärande förbindelser å mindre belopp än fem hundra kronor.

III kap.

För de allmänna grunderna till komiténs förslag i fråga om sedelutgifningsrätt för bankbolag har i det föregående redan blifvit redogjort, och härleder sig från dessa grunder flertalet af de i detta kapitel intagna särskilda bestämmelser angående villkoren för sedelutgifningsrättens utöfvande. Öfrige i kapitlet upptagna stadganden äro ordningsföreskrifter, i allmänhet hemtade från Kongl. kungörelsen den 12 juni 1874.

Det nuvarande stadgandet att grundfondshypotek skall pröfvas af bolaget jemte Konungens befallningshafvande torde vara en kvarleva från den äldre lagstiftningen, enligt hvilken det var de särskilda lottegarne, som det tillkom att såsom säkerhet för den icke inbetalda delen af deras lotter aflemna de handlingar, hvilka skulle utgöra bankens

27 §.

grundfondshypotek. Att pröfningen af de värdepapper, hvilka skola sättas i allmänt förvar såsom pant för bankbolags sedlar, åter bör verkställas ensamt af Konungens befallningshafvande i egenskap af statens ombud, lärer väl vara en gifven följd af pantens uppgift att utgöra en från bolagets öfriga tillhörigheter afskild, till sedelinnehafvarnes säkerhet afsatt tillgång samt af de i lagen gifna föreskrifter angående beskaffenheten af denna pant.

28 §.

I afseende å den pant, som af bankbolag skall sättas för dess sedlar, har komitén, såsom redan är nämndt, ansett denna böra bestå af guld eller af värdepapper. Guld måste naturligen under alla förhållanden vara den bästa pant för sedlar, som skola med guldmünt inlösas. Det är emellertid antagligt, att bankerna för att undvika ränteförlust, icke annat än undantagsvis skola begagna sig af medgifvandet att nedsätta guld såsom pant för sina sedlar, utan föredraga att dertill använda värdepapper, som kunna lemna banken någon afkastning. Det blifver därför af vigt att se till, det de värdepapper, som bankbolag tillåtes att för omförmälda ändamål nedsätta, endast må blifva sådana, om hvilka man kan påräkna att de i händelse af behof, med största möjliga säkerhet och lätthet samt med minsta möjliga förlust må kunna äfven under ogynsamma tider förvandlas till mynt. Vid sådant förhållande har komitén icke kunnat finna lämpligt att låta bestämmandet af de slag af värdepapper, hvilka bankbolag skulle ega att såsom pant för sina sedlar nedsätta, blifva beroende af Konungens befallningshafvandes pröfning, utan böra i lagen fastställas.

Att svenska statens obligationer dervid böra i främsta rummet ifrågakomma torde falla af sig sjelf. Närmast i ordningen har komitén ansett böra komma obligationer utgifna af Sveriges allmänna hypoteksbank. Hypoteksforeningarna mellan jordegare å landet utlemna visser-

ligen icke vidare några obligationer, hvarför sådana numera förekomma endast till jmförelsevis obetydliga belopp; då emellertid dessa obligationer erbjuda otvifvelaktig säkerhet och vunnit insteg på den utländska marknaden, har komitén icke funnit skäl att utesluta dem. Utom de nu nämnda finnas, som bekant, ett stort antal obligationer af hvilka åtskilliga, t. ex. de som äro utfärdade af rikets större städer, äfven torde erbjuda fullgod säkerhet och kunna vid behof äfven utom riket afyttras. Oafsedt svårigheten att bestämma, hvilka särskilda slag af dessa obligationer skulle kunna godkännas eller icke, möter likväl i afseende å dylika papper den betänklighet, att den kredit de åtnjuta måste blifva underkastad ganska betydande vexlingar, till följd hvaraf svårighet måste uppstå icke blott att på förhand beräkna det pris, till hvilket de kunna afyttras, utan till och med huruvida det ens alltid kan vara möjligt att vid behof hastigt realisera dem.

Då vidare det belopp, som af bankerna skulle till dylika säkerheter förvandlas, icke heller är så stort, att det lär kunna befaras, att minsta svårighet skulle yppa sig för bankerna att förvärfva den erforderliga myckenheten deraf, har komitén ansett lämpligast att icke medgifva att till pant för bankbolags sedlar må användas andra slag af obligationer än sådana, som äro utgifna af svenska staten, Sveriges allmänna hypoteksbank eller hypoteksföreningar mellan jordegare å landet. Att dessa möjligen komma att lemna bankerna en något lägre ränteafkastning än som skulle kunna erhållas af kommuners, bolags och dylika obligationer, har syns komitén så mycket mindre utgöra giltigt skäl för att medgifva användande äfven af andra obligationer än de af komitén föreslagna, som den lägre ränteafkastningen, äfven för de enskilda bankerna sjelfve torde mera än uppvägas af den större säkerheten. För att emellertid äfven dessa

obligationer under alla omständigheter skola kunna vid behof förvandlas till penningar är det naturligen af vigt, att de icke må såsom pant för sedlarne godkännas till högre värde, än det hvartill de, äfven under synnerligen ogynsamma omständigheter antagligen kunna afyttras. Då det emellertid icke lärer vara lämpligt att i en lag fastställa detta värde, har komitén ansett bestämmandet deraf böra åt Konungen öfverlemnas.

Då enligt nu gällande bestämmelser de enskilda bankerna äro berättigade att såsom grundfondshypotek använda intecknade skuldebref af uppgifven beskaffenhet för ända till hälften af det belopp, hvilket skall såsom grundfondshypotek nedsättas, och då så beskaffade inteckningar erbjuda fullgod säkerhet, har komitén ansett sådana äfven böra i någon mån få såsom pant för sedlarne användas. Men då intecknade skuldförbindelser äfven af den mest otvifvelaktiga säkerhet icke med samma lätthet som ofvan angifna slag af obligationer kunna vid hastigt inträffande behof till penningar förvandlas, har komitén ansett det belopp, för hvilket intecknade skuldförbindelser må såsom pant för bankbolags sedlar användas, lämpligen böra inskränkas till trettio procent af pantens hela belopp, så att detta till sjuttio procent skulle utgöras af guld eller ofvan nämnda obligationer. Den 31 december 1880 — den sista tidpunkt för hvilken uppgift i detta hänseende finnes meddelad — ingingo i de enskilda bankernas grund- och reservfondshypotek intecknade skuldförbindelser för 15,430 millioner kronor eller endast ett obetydligt högre belopp än det, hvartill enligt komiténs förslag dylika handlingar skulle få såsom sedelhypotek af samtliga sedelutgifvande bankbolag användas, hvadan några svårigheter för tillämpning af hvad komitén i denna del föreslagit icke torde kunna vara att befara, vare sig för bankerna sjelfve eller ur fastighetskreditens synpunkt.

För att bereda ytterligare trygghet i fråga om förvarandet af den för sedlarne satta panten har densamma ansetts böra förvaras under tre olika lås och att till tvänne af dessa nycklarne böra innehafvas af allmänna ombud. 30 §.

Då för hvarje af bankbolag utgifven sedel skall finnas i allmänt förvar satt pant, bör intet ansvarsfritt öfverskridande af bankbolags sedelutgifningsrätt vara tillåtet. 32 §.
Under det att enligt nu gällande bestämmelser den för öfverskriden sedelutgifningsrätt bestämda påföljd — erläggande till statsverket af ett tusen kronor för hvarje dag sedelutgifningsrätten är öfverskriden — ej kommer till tillämpning, i annan händelse än att förhållandet ej blifvit inom tio dagar rättadt, har i förslaget upptagits den bestämmelse att nämnda påföljd skall genast tillämpas, så snart ett öfverskridande af sedelutgifningsrätten egt rum.

Stadgandet i Kongl. kungörelsen den 12 juni 1874, att der ett öfverskridande af sedelutgifningsrätten inträffar »oftare», det skall ankomma på Konungen att återkalla det banken lemnade tillstånd att utgifva egna banksedlar, synes alltför obestämdt och derjemte mindre lämpligt, då ett dylikt öfverskridande kan, redan första gången ett bolag gör sig dertill skyldigt, vara af den beskaffenhet, att förlust af sedelutgifningsrätten torde böra för bolaget följa. Det har därför blifvit föreslaget att på Konungen skall bero att, der han pröfvar förseelsen vara af svårare beskaffenhet, återkalla det bolaget lemnade tillstånd att utgifva egna sedlar.

De olägenheter, som härröra af den åt de enskilda bankerna lemnade alltför vidsträckta sedelutgifningsrätt, anser komitén vara väsentligen undanröjd genom den icke obetydande begränsning, som i denna rätt redan föreslagits, och komitén har följaktligen saknat anledning att, såsom ifrågasatts, föreslå den ytterligare inskränkning deri, som ett förbud mot utgifvande af sedlar å den för de en- 33 §.

skilda bankernas sedlar nu gällande lägsta valör, tio kronor, skulle innebära. Då komitéén föreslagit den sedelutgifningsrätt, som under oktrojtiden närmast efter de nu löpandes utgång skulle de enskilda bankerna medgifvas, till femtio millioner kronor, har denna siffra blifvit vald såsom enligt komitééns tanke närmast uttryckande å ena sidan det belopp enskilda banksedlar, som rörelsen ansetts kunna tillgodogöra sig utan något alltför hämmande inflytande på riksbankens verksamhet och å andra sidan den sedelutgifning, som vore för bankerna erforderlig för att sätta dem i stånd att kunna fortfarande bedriva sin verksamhet icke blott vid sina hufvudkontor utan äfven vid de till landets skilda delar spridda afdelningskontoren och sålunda bespara rörelsen den förlägenhet och de rubbningar, som ett plötsligt indragande till större eller mindre del af deras verksamhet måste förorsaka densamma. En indragning af sedelvalören å 10 kronor — i hvilken valör, såsom N:o 6 C bland de betänkandet bifogade tabeller utvisar, de enskilda bankernas sedlar till mera än hälften utgå — skulle otvifvelaktigt direkt verka såsom en mycket betydligare inskränkning än den af komitéén såsom riktig och lämplig under nuvarande förhållanden föreslagna och följaktligen äfven blottställa det syfte komitéén med sitt förslag i denna del velat vinna.

Afsigten med de enskilda bankernas sedelutgifningsrätt, likasom äfven den största fördelen deraf lär väl vara att sätta dem i stånd att vid sina kontor och särskildt de mindre hålla räntefri kassa i egna sedlar, och det är lätt insedt att indragningen af den lägsta sedelvalören, i hvilken anspråken på denna kassa oftast taga form, skulle beröfva bankerna i det närmaste all vinst af deras sedelutgifningsrätt och sålunda, åtminstone i fråga om bankrörelsens utsträckning till landets skilda delar, åstadkomma samma verkan som sedelutgifningsrättens fullkomliga indragning.

Då, enligt nu gällande bestämmelser, rättighet att förordna om indragning af de enskilda bankernas 10-kronesedlar är Konungen förbehållen, har komitén ansett någon ändring häri icke böra ifrågasättas.

Från de i 34 § intagna föreskrifter angående beskaffenheten af bankbolags sedlar hafva uteslutits de i Kongl. kungörelsen den 12 juni 1874 förekommande bestämmelserna angående sedlarnes storlek. Bestämmandet häraf torde lämpligen böra öfverlemnas åt den administrativa lagstiftningen.

34 §.

Fall kunna förekomma då ett bankbolag, såsom vid en inträffad kris eller en hastigt uppkommen misstro till dess sedlar, kommer i behof att för fullgörandet af den fortsatta inlösen deraf använda den del af den för sedlarne nedsatta pant, hvilken motsvarar de sedlar bankbolaget redan inlöst. Att förmäna bankbolag, då det icke håller sedlar utelöpande till lika stort belopp som värdet af panten, att utbekomma så stor del deraf som öfverstiger de utelöpande sedlarne, synes därför icke kunna ifrågakomma. Ett utlemnande af någon del af panten läser emellertid icke kunna medgifvas med mindre bankbolaget hos Konungens befallningshafvande visat, att bolaget har sedlar utelöpande till mindre belopp än det, hvartill värdet af panten uppgår. Detta har komitén ansett lämpligast kunna ske derigenom att banken inför Konungens befallningshafvande företer bestyrkt utdrag af bankens böcker.

37 §.

Vill bankbolag, som sålunda utbekommit någon del af panten, ånyo öka sin sedelutgifning, kan sådant naturligen icke medgifvas, förr än panten för sedlarne blifvit med motsvarande belopp åter tillökad. Skulle bankbolag, utan att hafva iakttagit detta, ånyo öka sin sedelutgifning, inträder ett öfverskridande af sedelutgiftningsrätten med därför stadgad ansvarspåföljd.

38 §. Vill åter bankbolag icke blott för tillfället inskränka sin sedelutgiftningsrätt, utan antingen helt och hållet eller till någon del afstå från densamma, bör bankbolaget derom göra anmälan hos Konungen, på det att denna sedelutgiftningsrätt må kunna af Konungen efter omständigheterna annat bankbolag tilläggas.

IV kap.

I fråga om bankbolags förvaltning och styrelse samt om bolagsstämma och revision hafva endast några smärre förändringar, hvilkas behöflighet syntes komitén vara af erfarenheten visad, blifvit tillagda de föreskrifter, som i ämnet förekomma i Kongl. kungörelsen den 12 juni 1874.

43 §. Då i följd af de i I kap. gifna bestämmelser det icke vidare synes behöfligt för det dermed åsyftade ändamål att föreskrifva, det styrelseledamot skall i bankens förvar deponera minst ett lottbref, hvilket icke, så länge han i styrelsen kvarstår, får från banken utlemnas, har af komitén i dess ställe blifvit föreslaget, att bolagsman, för att kunna väljas till ledamot af styrelsen eller till suppleant för styrelseledamot, skall vara i bankens registerbok antecknad såsom innehafvare af lotter till ett visst minimibelopp, hvilket komitén ansett lämpligen kunna sättas till fem tusen kronor.

45 §. I 45 § hafva bestämmelser blifvit intagna derom dels att styrelsen skall vid hvarje kalenderårs slut låta upprätta fullständigt bokslut öfver bolagets ställning, och dels att, der under löpande räkenskapsår styrelsen finner anledning till antagande, att bankbolaget gjort sådana förluster, att reservfonden och tio procent af grundfonden förlorats, styrelsen skall ofördröjligen låta upprätta bokslut och kalla revisorerne att granska detta. Lämpligheten af den förstnämnda föreskriften torde vara uppenbar.

Genom den senare bestämmelsen, jemförd med stadgandet i 54 §, har komitén velat förebygga, att styrelsen skall kunna, fastän sådana omständigheter förekommit, som göra det antagligt att reservfonden och tio procent af grundfonden gått förlorade, ändock fortsätta rörelsen, till dess revideradt bokslut för räkenskapsåret föreligger.

Tydligt är att underlåtenhet från styrelsens sida att iakttaga hvad som sålunda föreskrifvits medför den i 53 § stadgade påföljd.

Föreskriften i 46 § är hemtad från förordningen angående aktiebolag den 6 oktober 1848. Ett deremot svarande stadgande förekom äfven i 1863 års förslag till lag om enskilda banker utan rätt att utgifva egna banksedlar. Med den begränsning af den solidariska ansvarigheten, som komitén föreslagit, blifver stadgandet tillämpligt såväl på sedelutgifvande som på icke sedelutgifvande bankbolag.

46 §.

Enär i bolagsordning för aktiebolag som drifvit bankrörelse förekommit stadgandet, att, derest revisorerne enhälligt tillstyrkt ansvarsfrihet, sådan icke skulle kunna af bolagsstämman vägras, har komitén ansett nödigt att i lagen intages ett stadgande, som tillförsäkrar bolagsstämman ovilkorlig rättighet att besluta, huruvida ansvarsfrihet bör för styrelsens ledamöter meddelas. Då erfarenheten visat att olika uppfattning varit inom bolag rådande, huruvida styrelseledamot må i sådant beslut deltaga eller icke, har derjemte ansetts erforderligt att intaga ett uttryckligt förbud mot styrelseledamots deltagande i beslut om ansvarsfrihet för styrelsen.

51 §.

Vid revisionsförrättningen synes större vigt böra läggas än hittills ofta nog varit fallet. Då mångenstädes utbildat sig den för en allsidig granskning mindre lämpliga praxis, att de personer, hvilka en gång blifvit valde till revisorer, sedermera under en längre följd af år om-

52 §.

väljas och revisorsuppdraget betraktas nära nog som en stadigvarande befattning och uteblifvet omval såsom ett misstroendevotum med afseende å det sätt, hvarpå uppdraget blifvit utfördt, har det ansetts vara lämpligt att uttryckligen föreskrifva, att minst en af revisorerne bör årligen ombytas. Derigenom vinnes äfven den fördelen, att ett större antal af bolagsmännen efter hand blifver i tillfälle att genom deltagande i revisionerna förvärfva sig en fullständigare inblick uti och noggrannare kännedom om bankens affärsrörelse än som eljest kan blifva möjligt. Genom medgifvandet att återvälja alla revisorer utom en har blifvit tillräckligt sørjdt för möjligheten af att bevara den i fråga om granskningsförrättningar angelägna kontinuiteten.

V kap.

Af de i detta kap. införda förändringar i nu gällande bestämmelser angående bankbolags upplösning och om förlängning af bankbolags oktroj afses, såsom af efterföljande närmare redogörelse derfor lätteligen inses, väsentligen att vidare utveckla de i sådant hänseende i Kongl. kungörelsen den 12 juni 1874 gifna stadganden.

54 och
55 §§.

De i 35 § Kongl. kungörelsen den 12 juni 1874 gifna bestämmelser i fråga om förfarandet då bankbolag befinnes hafva gjort sådana förluster, att reservfonden och tio procent af grundfonden förlorats, äro i vissa afseenden mindre fullständiga; komitén har derfor i förslaget tillagt föreskrifter åsyftande, dels att den möjligen kortaste tid må förflyta från det förlusten genom revideradt bokslut blifvit ådagalagd till bolagsstämmans sammanträde, dels ock att de solidariske bolagsmännen om bolagsstämman må erhålla kännedom. Härjemte har det syntts komitén erforderligt att för rörelsens fortsättande föreskrifves, det

en ej alltför ringa majoritet inom bolaget skall befunnits villig att besluta det föreskrifna tillskottet, i följd hvaraf i förslaget intagits föreskrift, att för giltigheten af dylikt beslut erfordras två tredjedelar af de å stämman afgifna röster.

Någon bestämmelse, huruvida bolagsman, som vid ifrågavarande bolagsstämma förklarar sig icke vilja i beslutadt tillskott deltaga, ändock borde vara dertill pliktig, har hittills icke funnits meddelad. Då genom beslutet bolagsmännen blifvit förbundne till större ansvarighet än de vid bolagets bildande sig åtagit, har komitén ansett detta vara ett sådant fall, då en majoritet icke bör kunna tvinga en minoritet att ställa sig majoritetens beslut till efterrättelse. För befrielse från deltagande i sålunda beslutadt tillskott har emellertid ansetts böra föreskrivas skyldighet att anmäla sådant å den bolagsstämma, der fråga om tillskott förekommer. Att de bolagsmän som verkställt tillskottet böra ega att af bolagets blifvande behållna vinstmedel erhålla åter, hvad af dem blifvit tillskjutet jemte ränta, innan annan utdelning får ske, torde vara uppenbart. Men äfven om det med tillskottet afsedda ändamål icke vinnes, utan bolaget upplöses, förr än tillskottet blifvit till fullo guldnet, synes med rättvisa vara öfverensstämmande, att de erhålla ersättning för sina tillskott. Komitén har därför föreslagit att, sedan alla skulder blifvit guldna, tillskottet i detta fall, dock utan att ränta må beräknas, bör af bankens tillgångar utgå, så långt de dertill förslå, innan utdelning å lotterna må ega rum.

För de fall, att antingen bankbolag af Konungen förklarats hafva förverkat rättigheten att drifva bankrörelse, eller bankbolag på grund deraf, att reservfonden och tio procent af grundfonden förlorats blifvit stäldt under utredning, men konkurs ej inträffar, synes någon garanti behöflig att den föreskrifna utredningen af bankbolagets

56 §.

rörelse så fort ske kan blifver verkstald. En tillräcklig garanti i sådant hänseende har komitén ansett kunna erhållas derigenom, att en från det allmännas sida utsedd person berättigas såsom ledamot deltaga i bolagets styrelse under utredningen; och har komitén — i öfverensstämmelse med hvad vid bankbolags konkurs blifvit föreslaget — ansett sådant ombud böra af chefen för finansdepartementet förordnas. Något obehörigt intrång i bankbolags rätt att sjelf förvalta sina angelägenheter torde så mycket mindre kunna anses ega rum genom förordnandet af dylikt ombud som en sådan åtgärd icke skulle vidtagas, förr än bolaget antingen af Konungen förklarats hafva förverkat rättigheten att fortsätta sin rörelse eller ock sjelf ådagalagt sin oförmåga i detta hänseende.

57 §.

Öfverträdes det meddelade förbudet att, så länge bankbolag fortsätter sin rörelse, genom utdelning minska dess grundfond eller reservfond (jfr 18 och 20 §§), läser, i händelse af bolagets oförmåga att fullgöra sina förbindelser, hvad som obehörigt utdelats böra återbäras, enär det icke bör vara bolagsmännen tillåtet att genom ett dylikt mot lagens föreskrift stridande beslut minska den säkerhet för bolagets fordringsegare, hvilken grundfonden och reservfonden äro afsedda att innebära.

För de bolagsmän, hvilka endast uppburit sådan utdelning, men icke i beslutet derom deltagit, synes dock denna återbäringsskyldighet icke böra sträckas längre, än till hvad de sålunda uppburit. Det torde nemligen i allmänhet vara antagligt, att de som icke varit vid bolagsstämman närvarande och sålunda icke heller i beslutet deltagit, icke varit i tillfälle att ingå i pröfning, huruvida det beslut, på grund hvaraf de sedermera uppbära utdelning å sina banklotter, tillkommit utan öfverskridande af nämnda föreskrift. Annorlunda ställer sig förhållandet beträffande de bolagsmän, hvilka i det lagstridiga be-

slutet deltagit. Desse synes det med allt skäl kunna åläggas icke blott att återbära, hvad en hvar af dem sjelf uppburit, utan äfven att, en för alla och alla för en, ansvara för den brist, som vid återbäringen kan uppkomma.

Likartade bestämmelser torde böra gälla för det fall att, efter det bankbolag blifvit stäldt under utredning eller beslut om bolagets upplösning fattats, utdelning till bolagsmännen skett, och bolaget sedermera finnes oförmöget att fullgöra sina förbindelser.

Stadganden motsvarande dem, som förekomma i 58 §, återfinnas i 2 § förordningen angående vissa lagbestämmelser med afseende på enskilda banker den 6 oktober 1884. 58 §.

I fråga om skyldigheten för solidarisk bolagsman i bankbolag att under förlängd oktroj i bolaget kvarstå, har, då Kongl. kungörelsen den 12 juni 1874 derom icke innehåller någon föreskrift, hittills ansetts, att solidarisk bolagsman, som icke uttryckligen förklarat sig vilja under den förlängda oktrojen i bolaget kvarstå, icke heller vore dertill pliktig. Med det inbördes förhållandet mellan bolagsmännen synes dock vara mera öfverensstämmande, att den bolagsman, som icke vill under förlängd oktroj i bolaget kvarstå, skall vara skyldig att inom viss tid före den löpande oktrojens utgång anmäla sådant och att han endast, der sådan anmälan blifvit inom föreskrifven tid verkställd, skulle ega efter oktrojtidens slut ur bolaget utträda och af dettas tillgångar utbekomma hvad på honom belöper. 59 och 60 §§.

En sådan föreskrift påkallar emellertid någon jemkning i den nu gällande bestämmelse, att ansökan om förlängning af oktrojens skall göras aderton månader innan den löpande oktrojens tilländagår. Tillvägagåendet vid begäran om förlängd oktroj synes lämpligen kunna ordnas sålunda: å ordinarie bolagsstämma sist tjugumånader före utgången af den löpande oktrojens bör fråga förekomma

om dylik ansökning skall göras eller icke. Besluter bolagsstämman, att ansökning skall göras, bör styrelsen om beslutet ofördröjligen genom särskilda bref underätta de solidariske bolagsmännen. Den bolagsman, som icke inom aderton månader före oktrotidens utgång anmält sig vilja utgå, anses qvarstå under den nya oktrotjen. Under tvänne månader derefter eger styrelsen tillfälle att anskaffa nya delegare i de möjligen afgångnes ställe, hvarpå ansökningshandlingarna skola till Kongl. Maj:t ingifvas sist sexton månader innan den löpande oktrotjen går till ända.

VI kap.

- 65 §. De i 8 § i Kongl. kungörelsen den 12 juni 1874 och 6 § i 1863 års förslag upptagna föreskrifter angående de ämnen, hvarom bolagsordning för bankbolag skall innefatta närmare bestämmelser, hafva införts i 65 §, hvarjemte deri föreskrifvits, att bolagsordningen jemväl skall innehålla bestämmelse angående den ordning, i hvilken bolaget må besluta att före oktrotidens utgång sig upplösa.
- 66 §. Drifves bankrörelse af bolag, hvilket ej erhållit Konungens stadfästelse å bolagets ordning, är bolaget att betrakta såsom ett vanligt handelsbolag, å hvilket stadgandena i 15 kap. handelsbalken skola tillämpas.
- 67 §. Erhåller redan befintlig sedelutgifvande enskild bank rätt att utgifva sedlar enligt de af komitén föreslagna nya grunder, komma utan tvifvel dylik banks äldre sedlar att, långt efter det dess äldre oktrotj utlupit, qvarblifva i allmänna rörelsen. Till förekommande af möjliga förluster för dem, hvilka mottaga dylika sedlar, samt af den oreda, hvilken skulle uppstå, derest af enskild banks sedlar tvänne slag skulle samtidigt i allmänna rörelsen förefinnas, det ena slaget sådant att för dem pant funnes satt, det

andra åter utan någon pant, har komitén föreslagit sådana bestämmelser med afseende å sättet för dylika bankers öfvergång till det nya systemet för sedelutgifning, att den pant, som blifver satt för sedlarne, jemväl skall komma att gälla för de bolagets sedlar, hvilka blifvit utgifna under föregående oktrojer. Här af har ock blifvit en nödvändig följd, att det belopp dylika äldre sedlar, en bank kan hafva utelöpande vid öfvergången till den nya oktrojen, skall inräknas i den summa, hvartill bankens sedelutgifningsrätt blifvit af Kongl. Maj:t faststald.

Förslag till förordning angående förändrad lydelse af 17 kap. 3 § handelsbalken

(Lit. A N:r 2.)

och

Förslag till förordning angående förändrad lydelse af 14 § förordningen angående aktiebolag den 6 oktober 1848.

(Lit. A N:r 3.)

Af komiténs förslag derom, att för bankbolags sedlar skall vara satt pant i allmänt förvar, har nödvändiggjorts ett tillägg till 17 kap. handelsbalken om den förmånsrätt i panten, som skall tillkomma sedelinnehafvarne; i öfverensstämmelse med grunderna till K. förkl. den 24 maj 1872 bör denna rätt vara densamma som den, hvilken i 17 kap. 3 § handelsbalken är tillagd innehafvare af lös pant.

Då enligt förslaget till lag angående bankbolag solidariske lottegarare äfven i icke sedelutgifvande banker skola utöfver andel i grundfonden ansvara med ett visst belopp för bolagets samtliga förbindelser, läser 14 § i förordningen

angående aktiebolag den 6 oktober 1848 böra erhålla den förändrade lydelse att bankbolag, utan afseende derpå, huruvida de bedriva bankrörelse med egna tryckta eller graverade sedlar eller icke, skola vara undantagna från föreskrifterna i denna förordning.

Förslag till förordning angående bankbolags och sparbanks konkurs.

(Lit. A N:r 4.)

Till komitén har i sammanhang med dess tillsättande genom nådig remiss blifvit öfverlemnadt det af särskilde komiterade den 7 oktober 1880 afgifna underdåniga förslag till förordning angående enskild sedelutgifvande banks, aktiebanks och sparbanks konkurs. Detta förslag har af komitén blifvit biträdt utan andra hufvudsakliga förändringar än de, som blifvit en följd af de i komiténs förslag till lag angående bankbolag upptagna bestämmelserna dels om begränsning af de solidariske lottegarnes ansvarighet i bankbolag med sedelutgifningsrätt och införande af en sådan begränsad ansvarighet jemväl i bankbolag utan sådan rätt, dels ock om skyldighet för bankbolag, hvilka medgifvits sedelutgifningsrätt, att ställa pant för sedlarne. Öfriga af komitén vidtagna smärre ändringar i förstnämnda förslag äro samtliga föranledda af de inom Högsta domstolen vid granskningen af detta förslag framställda anmärkningar.

På sätt af särskilde komiterade blifvit anfördt i motiven till de af dem afgifna förslag, äro de allmänna reglerna angående sättet, hvarpå vid inträffadt obestånd af bankbolag de solidariske lottegarnes ansvarighet mot dem skall göras gällande, hufvudsakligen följande:

Sedan bankens tillgångar, så fort ske kan, uppskattats af en nämnd, sammansatt på sådant sätt, att dess opartisk-

het är fullt betryggad, blifver det belopp, som utöfver det uppskattade värdet af dessa tillgångar erfordras för fullgörande af bankens förbindelser, genast uttaxeradt å de solidariske bolagsmännen, i förhållande till det antal lotter en hvar af dem enligt förteckningen öfver bankens delägare innehar. Hvad sålunda blifvit uttaxeradt skall inom trettio dagar vara inbetaladt, eller godkänd säkerhet därför stäld. Inflyter ej hela det uttaxerade beloppet eller uppstår eljest behof af ytterligare tillskott för liquid af bankens skulder, skall, intilldess det felande beloppet erhållits eller det belopp hvarför de solidariske bolagsmännen äro ansvarige, till fullo blifvit uttaxeradt, fortsatt uttaxering ega rum å de solidariske bolagsmän, hvilka icke afträdt sina tillgångar till konkurs.

I fråga om de allmänna grunderna till dessa hufvudregler får komitén hänvisa till de motiv, som af särskilde komiterade äro fogade vid deras förslag.

I kap.

Sedan solidarisk ansvarighet för lotteägare äfven skall ega rum i bankbolag utan sedelutgifningsrätt och således flertalet af stadgandena uti 2 kap. i särskilde komiterades förslag ega tillämplighet med afseende å bankbolag i allmänhet, har den förändring i förslaget uppställning blifvit vidtagen, att i 1 kap. sammanförts alla de bestämmelser, hvilka angå bankbolags konkurs samt i 2 kap. upptagits stadgandena angående sparbanks konkurs.

6 §.

I fråga om den i särskilde komiterades förslag upptagna bestämmelsen, att vid den värdering, hvarom 6 § handlar, tillgångarne skulle upptagas till det belopp, hvartill de vid tiden för värderingen kunde i penningar förvandlas, har blifvit erinradt, att densamma skulle

kunna föranleda dertill, att fordringar, hvilka förföllo till betalning innan någon utdelning till borgenärerne kunde ifrågakomma, upptoges endast till det pris de vid en ögonblicklig försäljning ansågos betinga, ehuru någon tvekan icke förefunnes derom att fordringarna skulle å deras förfallodagar till fullo infrias. Till förekommande af en dylik origtig tillämpning af stadgandet, har komitén ansett förevarande bestämmelse böra på det sätt affattas att föreskrift gifves, det tillgångarne skulle vid värderingen upptagas till det värde de efter nogrann pröfning ansågos ega, med iakttagande deraf att sådana tillgångar, hvilka å fondbörs. noteras, icke finge uppskattas högre än till deras senast noterade försäljningspris.

8, 9 och
13 §§.

De i 8, 9 och 13 §§ upptagna föreskrifter hafva undergått den jemkning, hvilken, på sätt i det föregående redan är antydt, blifvit erforderlig dels i följd af stadgandena angående begränsad solidarisk ansvarighet för bolagsman i hvarje bankbolag, dels med anledning af bestämmelsen om ställande af pant för sedlar, som af bankbolag utgifvas.

14 och
15 §§.

Sedan ej mindre för bankbolags sedlar skall ställas en tillräcklig pant, uti hvilken sedelinnehafvarne njuta samma förmånsrätt som den, hvilken har lös pant i händer, än ock de solidariske bolagsmännen skola derutöfver särskildt ansvara för utgifna sedlar med lika belopp som deras andel i grundfonden, samt sålunda för banksedlarnes inlösen blifvit anvisade särskilda tillgångar, hvilka, såvidt komitén kan finna, städse skola befinnas fullt tillräckliga för infriandet af de sedlar ett bankbolag vid inträffad konkurs kan hafva utelöpande, har det syntts komitén icke kunna möta någon betänklighet att, i öfverensstämmelse med hvad i 90 § allmänna konkurslagen finnes stadgadt i fråga om borgenär som för sin fordran har lös pant i händer, föreskrifva, att äfven innehafvare af fordran på grund af banksedel, om han vill njuta betalning ur annan

konkursboets egendom än förut är nämnd, skall vara skyldig att sin fordran bevaka i öfverensstämmelse med hvad i allmänna konkurslagen finnes stadgadt angående bevakning af fordran. Härigenom har det ock blifvit för komitén möjligt att föreslå upphäfvandet af det i 3 § förordningen angående vissa lagbestämmelser med afseende på enskilda banker den 6 oktober 1848 förekommande stadgande att i händelse af en enskild banks konkurs med utdelning till de borgenärer, hvilka icke ega förmånsrätt, skall anstå, intilldess den föreskrifna preskriptionstiden af två år för bankens sedlar förflutit; hvilket stadgande synes helt och hållet oförenligt såväl med den utveckling de enskilda bankernas rörelse derefter vunnit, som ock med den nutida affärsverksamhetens berättigade fordran att erhålla rättsförhållandena i en konkursmassa utan obehörigt dröjsmål utredda. I öfrigt hafva de i 17 § uti särskilda komiterades förslag förekommande bestämmelser, hvilka i allt väsentligt öfverensstämma med föreskrifterna i 2 § förordningen den 6 oktober 1848, blifvit uti 14 och 15 §§ i komiténs förslag upptagna. Någon bestämmelse angående rösträtt vid borgenärssammanträden för den, som i föreskrifven ordning anmält fordran på grund af sedel, har dock ej blifvit i komiténs förslag infördt, alldenstund en dylik föreskrift, i följd af det i 16—18 §§ stadgade förfarande vid infriandet af bankens sedlar, icke vidare är behöflig.

Af banksedelns användning såsom omsättningsmedel 16—18 §§ följer att lagstiftningen bör, såvidt ske kan, sörja derfor att vid sedelutgifvarens konkurs sedlarnes inlösen sådant oaktadt fortgår med endast det afbrott, som oundgängligen är af nöden för att icke någons rätt må blifva förnärad; och i sådant syfte äro de i 16—18 §§ intagna bestämmelser af komitén affattade. Komitén har sålunda föreslagit, att gode männen skola, så fort ske kan, låta försälja de

värdepapper, hvilka äro satta såsom pant för sedlarne; dervid de i fråga om sättet för realisationen lemnats fria händer att låta sälja dem antingen å auktion eller under hand. Tydligt är nemligen att en ovilkorlig föreskrift om försäljning af värdepapper till så stora belopp å auktion mången gång skulle för konkursboet kunna medföra en icke obetydlig förlust. Vidare och då, såsom i det föregående redan flere gånger blifvit erinradt, genom de at komiterade föreslagna bestämmelser angående säkerhet för de af bankbolag utgifna sedlar, enligt komiténs uppfattning, fullständig trygghet vunnits icke blott att tillräckliga medel till hvarje utelöpande sedels inlösen i konkursboet skall finnas, utan ock att de för sådant ändamål erforderliga medel skola utan tidsutdrägt kunna blifva tillgängliga, har, i öfverensstämmelse med hvad i konkurslagens 55 § finnes medgifvet med afseende å vissa fordringsegare, hvilka hafva förmånsrätt för deras fordringar, blifvit föreslaget att redan under anslagstiden i konkursen utdelning för sedlarne skall ega rum, i den mån medel influtit genom realisation af panten för sedlarne eller genom uttaxering å de solidariske bolagsmännen, på grund af deras särskilda ansvarighet för sedlarne.

Vid utdelning för sedlarne, hvilken sker förr än den i 15 § för sedelinnehafvare föreskrifna anmälningstid förflutit, skall enligt komiténs förslag utdelning beräknas å hela det enligt bankens räkenskaper utelöpande beloppet sedlar tillika med det ytterligare belopp sedlar, hvilket, utan att finnas i bankens räkenskaper upptaget, kan vara anmaldt. Att alla sedelinnehafvares lika rätt härigenom är bevarad, för den händelse att några felaktigheter i bankens räkenskaper icke förefinnas, är uppenbart. Men äfven för det fall att felaktighet i nämnda hänseende skulle förefinnas, synes det komitén med afseende å de gifna bestämmelserna angående pantens beskaffenhet och lottegarnes

särskilda ansvarighet för sedlarne vara tillräckligt sörjdt därför, att genom tillåtelsen att verkställa utdelning före preskriptionstidens utgång någon sedelinnehafvares rätt icke skall blifva trädd för nära. För att emellertid än ytterligare förebygga sådant, har komitén, i öfverensstämmelse med hvad i nyssnämnda 55 § konkurslagen jemväl finnes stadgadt, i förslaget intagit den bestämmelse att sedelinnehafvare, hvilken före inställeledagen vill lyfta utdelning, skall vara pliktig att ställa borgen för hvad han lyfter. Skyldigheten att ställa borgen för hvad som lyftes har dock komitén ansett böra upphöra sedan inställeledagen är förbi. Det synes nemligen icke vara något obilligt anspråk att innehafvaren af en banksedel skall åtminstone före inställeledagen i konkursen anmäla sin fordran, derest han vill fullt förvissa sig derom, att vid hvarje utdelning till sedelinnehafvarne honom tillgodoföres det belopp, som å den innehafda sedeln belöper; och den påföljd, för hvilken han utsätter sig genom försummelse häraf, synes icke heller vara för sträng, då den inskränker sig dertill att han, såsom förhållandet är vid efterbevakning i allmänhet, får åtnöjas dermed att, vid första utdelning som inträffar efter hans anmälan, endast såvidt tillgång finnes, utfå hvad enligt föregående utdelningar å hans fordran skall belöpa.

Huru skyndsamt och säkert det föreslagna förfarandet än enligt komiténs uppfattning leder till målet, ett hastigt infriande af de utelöpande sedlarne, är det dock komiténs öfvertygelse att vid inträffadt obestånd af ett bankbolag genom frivillig öfverenskommelse mellan konkursförvaltningen och annan bankinrättning ett ännu hastigare och mera oafbrutet infriande af förstnämnda bolags utelöpande sedlar skall åstadkommas. Med den fullständiga säkerhet, som blifvit åt banksedlarne beredd, skall det helt visst icke möta någon svårighet att åvägbringa en öfverenskommelse derom, att annan bankinrättning

utan nämnvärdt uppskof öfvertager banksedlarnes inlösen från allmänheten och sedermera af konkursförvaltningen erhåller de inlösta sedlarne infriade genom de för sedlarnes inlösen afsedda medel. En dylik öfverenskomelse synes med så mycket större säkerhet kunna antagas städse komma till stånd, då det måste ligga i öfriga sedelutgifvande bankbolags synnerliga intresse, att de sedlar hvilka af bankbolagen utgifvas visa sig under alla förhållanden kunna tjena allmänheten såsom omsättningsmedel.

I fråga om uttaxering å de solidariske delegarne af det belopp, som erfordras att fylla den brist, som kan hafva uppstått derigenom att den för sedlarne satta pant icke förslår till deras betäckande, bör tydligen enahanda bestämmelser gifvas, som de hvilka gälla i fråga om uttaxering på grund af de solidariske bolagsmännens ansvarighet för bolagets samtliga förbindelser, och har sålunda hänvisats till de i fråga om sistberörda uttaxering i 9—13 §§ gifna stadganden, med allenast den sjelfklara inskränkning, att något anstånd med inbetalning af det för inlösen af sedlar uttaxerade belopp icke må af borgenärerne medgifvas.

Slutligen anser sig komitén böra erinra, att, derest i en lottegares konkurs, jemlikt stadgandet i 22 § här nedan, af gode männen eller sysslomännen bevakas uttaxerade belopp dels på grund af lottegarens ansvarighet för bankbolagets samtliga förbindelser, dels på grund af hans särskilda ansvarighet för bolagets sedlar, beloppen komma att i konkursen utgå med lika rätt, enär skäl icke synes förekomma att tillerkänna endera något företräde framför den andra.

19 §. Då af bankbolag med sedelutgifningsrätt andra tryckta eller graverade förbindelser än sedlar kunna vara utfärdade, hafva de af särskilde komiterade föreslagna bestäm-

melser angående dylika förbindelsers anmälan i konkursen och utdelning för dem blifvit i 19 § intagna.

Bankbolag, hvilket ej egt rätt att utgifva sedlar, kan hafva utfärdat andra löpande förbindelser som äro tryckta eller graverade. För dylika förbindelser skall, jemlikt 93 § konkurslagen, ej gälla hvad i 5 kap. sammalag sägs om fordringars bevakande, utan länder derom till efterrättelse hvad i särskild lag stadgas. Något dylikt stadgande i fråga om icke sedelutgifvande banker har hittills icke gifvits, oaktadt, enligt hvad känt är, fall förekommit, då tryckta eller graverade löpande förbindelser hafva af bankbolag utan sedelutgifningsrätt blifvit utfärdade. I 20 § har med anledning häraf föreslagits den bestämmelse, att, der bankbolag, hvilket ej egt rätt att utgifva egna sedlar, utfärdat tryckta eller graverade löpande förbindelser, skall om allmän kungörelse angående anmälningsskyldighet för innehafvarne af dylika förbindelser, om förbindelsernas bokföring och påskrift, om rätt till utdelning, om utdelningsförslag samt om avslutande af bankbolags konkurs gälla hvad i 15 och 19 §§ stadgas i fråga om dylika förbindelser utgifna af bankbolag med sedelutgifningsrätt.

Bestämmelserna 21 och 22 §§ motsvaras af 15 och 16 §§ i särskilda komiterades förslag.

21 och
22 §§.

II kap.

Såsom redan är nämndt hafva i detta kap. blifvit sammanförda de i särskilde komiterades förslag upptagna föreskrifter, hvilka afse sparbanks konkurs.

Förslag till förordning angående förändrad lydelse af 9 och 52 §§ konkurslagen.

(Lit. A N:r 5.)

Åberopande de skäl särskilde komiterade anfört för de af dem ifrågasatta ändringar i 9 och 52 §§ konkurslagen,

har komitén ansett sig böra föreslå den lydelse af dessa §§, som i särskilde komiterades förslag innehålles med allenast ett tillägg till sistnämnda §, föranledt af en utaf Högsta domstolen dervid gjord erinran.

Förslag till förordning angående tillägg till och ändring i lagen för Rikets Ständers bank den 1 mars 1830.

(Lit. A N:r 6.)

5 och 6
§§.

Då Rikets Ständer vid 1828—30 årens riksdag till ytterligare bestämmande af den garanti och de vilkor, hvarunder de, enligt regeringsformens 72 §, egde att förvalta den depositions-, vaxel- och lånebank, hvarå Kongl. Maj:ts privilegium den 17 september 1668 blifvit dem meddeladt, för sin del antogo lagen om Rikets Ständers bank, ansågo de den åsyftade garantien böra vinnas genom att i nämnda lag stadga skyldighet för banken att vid anfordran inlösa sina sedlar, genom att vidare bestämma ett lämpligt grundkapital för banken samt slutligen genom att föreskrifva afgifvande af offentliga redogörelser angående bankens ställning. Sedan 1850—51 årens riksdag har riksbankens skyldighet att vid anfordran inlösa sina sedlar jemväl varit i grundlagen påbjuden.

De stadganden åter, af hvilka riksbankens förmåga att fullgöra denna skyldighet är i väsentlig mån beroende, nemligen de som angå grunderna för dess sedelutgifning och storleken af dess metalliska kassa, hafva allt hittills ansetts tillhöra de reglementariska föreskrifter angående riksbankens styrelse och förvaltning, hvilka Riksdagen eger att ensam utfärda.

Då emellertid af den begränsning utaf den enskilda sedelutgifningen, som, enligt komiténs förslag till lag angående bankbolag (Lit. A N:r 1), skulle komma att ega

rum, blir en följd att riksbanken måste komma att på landets ekonomiska förhållanden utöfva ett vida kraftigare och mera bestämmande inflytande än hittills, har komitén ock ansett nödigt att, såsom ett fylnadsstadgande till föreskriften om riksbankens skyldighet att inlösa sina sedlar, föreslå inflyttandet uti lagen för Rikets Ständers bank jemväl af stadganden angående sedelutgifningsrätten och den metalliska kassan, för att åt dem gifva den helgd, som tillkommer af Konung och Riksdag stiftad lag.

Att komitén icke kunnat föreslå ett oförändradt intagande i nämnda lag af de bestämmelser, som bankoreglementet i nu angifna hänseenden innehåller, lär emellertid vara uppenbart. De allmänna grunder, enligt hvilka komitén, under förutsättning af all enskild sedelutgifnings upphörande, ansett riksbankens sedelutgifningsrätt böra ordnas, hafva redan i det föregående blifvit angifna. Dessa grunder, ehuru med de modifikationer som betingas af enskild sedelutgifnings bibehållande vid sidan af riksbankens, har komitén ansett böra vinna tillämpning äfven i det nu föreliggande förslaget.

Såsom riksbankens sedelstock skall, enligt nu gällande bankoreglements, anses och beräknas icke blott utelöpande sedlar, utan äfven på folioräkningar innestående medel, hvilka skola vid anfordran tillhandahållas, samt beloppet af utelöpande postvexlar. Deremot skola i sedelstocken icke inräknas vare sig de medel, som innestå på upp- och afskrifningsräkning eller de belopp, som icke äro å beviljade kassakreditiv uttagna, fastän dessa, lika väl som folio- och postvexelmedlen, skola af riksbanken vid anfordran tillhandahållas.

I stället att sålunda till sedelstocken hänföra, utom de utelöpande sedlarne, äfven en del af riksbankens öfriga à vista förbindelser, men icke alla, har det syntts komitén följdriktigare att låta de för sedelutgifningen gällande bestäm-

melser afse endast sedlarne. Då vidare, till följd af de i afseende på de enskilda bankernas sedelutgifningsrätt af komitéen föreslagna bestämmelser, dessa bankers förmåga att förse den allmänna rörelsen med dess behof af omsättningsmedel måste komma att i väsentlig mån inskränkas, blifver det ock nödigt att vidga de nu fastställda gränserna för riksbankens sedelutgifningsrätt, så att riksbanken må blifva i stånd att motsvara den ökade efterfrågan efter riksbanks-sedlar, som vid sådant förhållande måste komma att uppstå.

Genom uteslutande af folio- och postvexelmanen från de förbindelser, hvilka böra såsom riksbankens sedelstock beräknas, komme visserligen — äfven med bibehållande af den nu medgifna högsta skilnaden mellan den metalliska kassan och dermed jemförliga kassatillgångar, å ena sidan, samt sedelstockens maximum å den andra — gränserna för riksbankens sedelutgifningsrätt att blifva något rymligare än hittills. Denna tillökning blifver dock mera skenbar än verklig. Ty om riksbanken också icke, såsom för närvarande, blefve skyldig att från sin obegagnade sedelutgifningsrätt afräkna hela beloppet af de å folio- och postvexelrykningarna innestående medel, kan den likväl å andra sidan icke underlåta att, för mötande af uttagen från dessa räkningar, hålla en större reserv af obegagnad sedelutgifningsrätt, än som med nu gällande bestämmelser varit nödigt.

På grund häraf och då det icke torde vara lämpligt eller behöfligt att gränserna för riksbankens sedelutgifningsrätt tillmätas så knappt, att banken för att kunna motsvara de ökade anspråk, som komma att ställas på honom, nödgas träda gränserna af sin sedelutgifningsrätt allt för nära, har komitéen tillika funnit sig böra föreslå, att den at kassatillgångar af ofvan angifna beskaffenhet icke betäckta delen af dess utelöpande sedlar må höjas från trettiofem till fyrtiofem millioner kronor. Hvarje farhåga för att genom

en dylik utsträckning af sedelutgifningsrätten riksbankens invexlingsförmåga skulle kunna komma att blottställas har komitén ansett böra vara fullständigt undanröjd genom de af komitén tillika föreslagna bestämmelserna, att en dylik tillökning af riksbankens metalliskt obetäckta sedelstock skulle medgifvas endast under förutsättning icke blott att hela det belopp, hvarmed de utelöpande sedlarne öfverstiga ofvan angifna kassatillgångar, skall motsvaras af lätt realisabla banksäkerheter af den beskaffenhet, som i lagförslagets § 5 mom. 2 närmare angifvas, utan äfven att, derest de utelöpande sedlarne öfverstiga kassatillgångarne med mera än trettiofem millioner kronor, banken skall hålla i metallisk kassa utöfver det bestämda minimum, femton millioner kronor, minst trettio procent af det belopp, hvarmed de på sådan grund utgifna sedlar öfverskjuta sistnämnda summa.

Då riksbanken är skyldig att inlösa sina sedlar med guld, måste det alltid blifva mindre följdriktigt att — i likhet med nu gällande bankoreglemente — medgifva, det äfven silfver och silfvermynt må i den metalliska kassan inräknas. Komitén har därför från de tillgångar, hvilka må till den metalliska kassan hänföras, uteslutit icke blott omyntadt silfver, utan äfven allt annat silfvermynt än det i öfverensstämmelse med konventionen den 27 maj 1873 präglade, hvilket sistnämnda myntslag riksbanken fortfarande skulle ega att i den metalliska kassan inräkna, dock icke till mera än en femtedel af denna kassas hela belopp, under det att nu gällande stadganden icke fastställa någon gräns, hvarutöfver silfver icke må i denna kassa inräknas.

Deremot har komitén ansett bestämmelsen derom, att det enligt nyssberörda konvention präglade silfvermynt icke må i den metalliska kassan upptagas till högre värde än nittio procent af prägelvärdet kunna utgå. För såvidt med denna bestämmelse åsyftats, att detta myntslag icke

skulle få i den metalliska kassan beräknas efter högre värde än det silfret verkligen eger i förhållande till guldet, måste nemligen densamma anses mindre riktig, såsom åsyftande att till visst belopp bestämman ett så vexlande värdeförhållande som det ifrågakvarande. Efter nu gällande silfverpris är ock en reduktion af prägelvärde med endast tio procent alldeles för ringa för att angifva konventionsmyntets verkliga metallvärde. Det har därför synts komitéen följdriktigare att låta den garanti, som vederbörande rikens finansförvaltningar iklädt sig för det enligt konventionen präglade silfvermyntets inlösen efter prägelvärde, gälla för skilnaden mellan metallvärdet och prägelvärde äfven vid beräkningen af detta mynt i riksbankens metalliska kassa. Deremot har komitéen, till förekommande af det menliga inflytande på riksbankens vaxlingsförmåga, som onekligen kunde uppkomma, derest detta mynt till allt för stor del tillåtes att ingå uti den metalliska kassan, på sätt redan är anfördt, ansett nödigt att begränsa dess användning för nämnda ändamål till en femtedel af den metalliska kassan i dess helhet.

Såsom kassatillgång, på hvilken sedelutgifning får grundas, böra enligt komiténs åsigt icke inräknas andra fordringar å utrikes ort än sådana, som äro vid anfordran tillgängliga och kunna i mån af behof såsom guld indragas; och har det i § 5 mom. c) intagna stadgandet endast afsett att i lag stadfästa denna uppfattning.

§ 7. Genom det i § 7 intagna, från nu gällande bankoreglemente hemtade stadgande, har komitéen afsett att fastställa riksbankens skyldighet att, enligt den i lagen om rikets mynt den 30 maj 1873 stadgade beräkningsgrund, inlösa alla af enskilde för riksbankens räkning till myntverket aflemnade kvantiteter af den metall, hvori alla värden skola mätas, utan annat afdrag från inköps-

priset än de kostnader, som erfordras för att till mynt förvandla den af säljaren aflemnade metallquantiteten.

På det att emellertid genom denna bestämmelses intagande i civillag fullmäktige icke måtte vara förhindrade att, då sådant kan prövas vara för riksbanken fördelaktigt, befria säljaren från myntningskostnaden eller någon del deraf, har det i sådant hänseende uti bankoreglementet nu förekommande medgifvande blifvit i förslaget intaget.

Uti § 8 har komitén infört de hittills gällande stadganden angående afgifvande och offentliggörande af redogörelser öfver riksbankens ställning med allenast de förändringar, som i tillämpningen redan gjort sig gällande.

§ 8.

Stadgandena i § 9 motsvaras af § 7 i nu gällande lag.

§ 9.

Förslag till förändrad lydelse af 72 § rege- ringsformen och 71 § riksdagsordningen.

(Lit. A N:o 7.)

Uti det föregående har blifvit redogjort för de skäl, hvilka föranledt komitén att uti förslaget till lag för Sveriges riksbank (Lit. B N:o 1) intaga föreskrift derom, att fullmäktiges ordförande skulle för viss tid utses af Konungen samt öfrige fullmäktige väljas för tre år, så att tvänne af dem hvarje år underkastades omval. Det ökade inflytande på landets allmänna hushållning, som riksbanken skulle komma att utöfva, äfven om den enskilda sedelutgifningen icke helt och hållet upphäfves, utan endast begränsas, har synts komitén vara af beskaffenhet att redan derigenom och utan afbidan på den mera genomgripande förändring nämnda förslag innebär, påkallas förändrade bestämmelser angående sättet för utseende af riksbankens styrelse, och är det i sådant syfte som komitén

föreslagit förändringarna i 72 § regeringsformen och 71 § riksdagsordningen.

Den hänsyn till angelägenheten att bibehålla kontinuiteten inom riksbankens styrelse, som föranledt komitén att framställa ofvan angifna förslag, eger emellertid icke giltighet för det fall, att ansvarsfrihet blifvit fullmäktige vägrad, hvarför komitén föreslagit att för sådan händelse nytt val af samtliga de af Riksdagen utsedde fullmäktige skall ega rum.

Förslag till lag för Sveriges riksbank.

(Lit. B N:o 1.)

Då komitén i det föregående redogjort för det väsentliga innehållet af detta förslag och för de grunder, hvarpå detsamma är bygd, återstår här endast att angifva skälen för de i det föregående icke omnämnda bestämmelser, hvilka komitén ansett behöfva särskildt motiveras.

I kap.

Då Sveriges riksbank sådan dess organisation blifvit af komitén föreslagen skulle egas gemensamt af staten och enskilde delegare, hvilka hvardera skulle tillskjuta en viss andel af grundfonden, hafva bestämmelser blifvit nödiga för att i sådant afseende ordna förhållandet dem emellan, och äro dessa bestämmelser i detta kapitel intagna.

Enär den bank, i hvars ställe den nya riksbanken är ämnad att träda, sedan mera än tvänne århundraden varit en statens institution och stått under Riksdagens garanti samt den nya banken fortfarande till större delen skulle förblifva svenska statens tillhörighet, har komitén så mycket mindre ansett lämpligt att undandraga den nya banken, för den vida större uppgift, som skulle honom tillfalla, stödet af statens garanti som dennes organer, enligt förslaget, skulle komma att på den nya bankens styrelse och förvaltning utöfva ett afgörande inflytande.

Å andra sidan har komitén af den jemförelsevis mera undanskjutna ställning, som de enskilde delegarne skulle komma att intaga, ansett följa, att desse icke böra vara förbundne att för bankens förbindelser ansvara med mera än det belopp en hvar insatt.

2 §.

4 §. Att uti ett företag, åt hvilket vårdnaden om ett af vårt lands viktigaste och mest grannliga samt i hela dess ekonomiska lif djupast ingripande angelägenheter skall anförtros, och hvilket tillika skall drivas i bolag med svenska staten, inga andra än svenske medborgare böra få vara delegare, har komitén ansett vara uppenbart. Vårt land är numera dess bättre icke längre så fattigt, att denna komité, i likhet med 1823 års finanskomité, behöft eller ens varit berättigad att förutsätta möjligheten af att det kunde blifva nödigt att lita utlandets kapitalister till för att åt Sveriges riksbank anskaffa en tillräcklig grundfond.

Då det synts komitén önskvärdt, att möjlighet till deltagande i en svensk nationalbank måtte beredas icke blott för personer, tillhörande de mera förmögne samhällsklasserna, har komitén föreslagit, att beloppet af hvarje lott icke skulle sättas högre än till ett tusen kronor, likasom komitén, genom föreskriften att icke mera än högst ett hundra lottbref, motsvarande en tvåhundredel af den andel af riksbanks grundfond, som skulle upplätas åt enskilde till teckning, må till samma person utfärdas, sökt förekomma att ett fåtal personer skulle kunna slå under sig alla, eller största delen af lotterna.

6 §. De i 6 § intagna bestämmelser om förande af en registerbok öfver bankens lottegar, om de anteckningar, som böra i denna registerbok verkställas och om påföljden för uraktlåtenhet att låta verkställa sådan anteckning äro dels sådana som i allmänhet anses behöfliga för företag ställda på lotter, och dels föranledda af stadgandena i 4 § att högst ett hundra lottbref må utfärdas till samma person och att endast svensk medborgare må vara lottegar i riksbanken.

II kap.

Grunderna till de i detta kapitel intagna bestämmelser angående riksbankens sedelutgifningsrätt och metalliska kassa samt huru denna skall beräknas hafva blifvit angifna dels i den allmänna delen af motiveringen och dels i motiven vid förslaget till förändrad lydelse af 1830 års lag för Rikets Ständers bank (Lit. A N:o 6), hvadan komitéen funnit sig här endast behöfva yttra något angående de i 7, 9 och 10 §§ föreslagna bestämmelser.

7 §.

Riksbankens skyldighet att vid anfordran inlösa sina sedlar med mynt har i detta förslag, likasom för närvarande är fallet, inskränkts till hufvudkontoret.

Att utsträcka denna invexlingsskyldighet äfven till alla eller en del af denna banks flere eller färre afdelningskontor skulle vara att ålägga banken en förbindelse, som säkerligen skulle visa sig vara en alltför tung börda. Bördan af en dylik förbindelse skulle i vårt land komma att kännas så mycket mera tryckande som det allmänna omsättningsmedlet der sedan lång tid tillbaka utgjorts af sedlar och man således icke kan påräkna, att rörelsen skall åter regelbundet tillföra bankens kontor det guld, som den för sina behof för en tid frántager dem. En sådan skyldighet torde för öfrigt, lika litet hos oss som i andra länder, vara af rörelsens behof så påkallad, att det icke både bort och kunnat åt bankstyrelsens egen pröfning öfverlemnas att efter omständigheterna och bankens förmåga tillmötesgå anspråken på en dylik invexling.

Då vid flere tillfällen fråga förevarit om att indraga de lägre valörerna af riksbankens sedlar för att derigenom åstadkomma större spridning i den allmänna rörelsen af metalliskt mynt, har komitéen, ehuru den icke ansett lämpligt att nu framlägga förslag derom, likväl trott det vara

9 §.

nödigt att i lagen intaga ett stadgande, som håller möjlighet öppen för Konung och Riksdag att, äfven under tiden för den nya riksbankens oktroj, besluta om indragning af de begge lägsta sedelvalörerna, för den händelse det skulle visa sig, att en dylik åtgärd blefve önskvärd och möjlig att utan allt för stora svårigheter genomföra.

10 §.

I det af sammansatta stats-, banko- och lagutskotten vid 1828—30 årens riksdag först uppgjorda förslag till lag för Rikets Ständers bank voro utförliga bestämmelser intagna, huru med bankens utredning borde tillgå, för den händelse att vägrad inlösen af bankens sedlar härrört af bankens oförmåga att genast uppfylla sina förbindelser. I sådant fall skulle Svea hofrätt förordna, att bankens utlåning och silfverutvexling borde upphöra, och tillika inberätta förhållandet hos Konungen, som hade att utnämna fyra sysslomän, hvilka gemensamt med fyra sysslomän, som fullmäktige i riksgäldskontoret egde att inom sig utse, en af hvarje Stånd, genast skulle undersöka om bankens ställning vore sådan, att den kunde inom sex månader från den dag, då anmälan om sedelns vägrade inlösen skedde, återställas i det skick, att den ånyo kunde inlösa sina sedlar, hvarom sysslomännen skulle hos Konungen göra anmälan. Funne åter sysslomännen bankens ställning sådan, att den icke kunde inom nämnda tid återställas i vederbörligt skick, borde de inom tre månader anmäla sådant hos Konungen. Derest ej inom sex månader efter det denna anmälan skett banken vore genom fullmäktige eller Ständerna återsteld till sina funktioner, skulle Ständerna välja åtta deputerade, två af hvarje Stånd, efter hvilkas hörande domaren hade att pröfva, huruvida bankprivilegiet skulle upphöra. Derest detta pröfvades böra blifva händelsen, skulle Ständernas deputerade tillika med de utsedde sysslomännen till utredning af banken realisera

dess tillgångar och i den mån de inflöte utdela dem till bankens fordringsegare.

Sedan häremot blifvit inom Stånden erinradt, att den föreslagna påföljden vore alldeles för lindrig och att en ovilkorlig föreskrift borde gifvas derom, att bankprivilegiet skulle upphöra, så framt banken icke inom sex månader, sedan anmälan hos Konungen egt rum, blifvit återsteld i det skick, att den kunde fullgöra sin inlösningsskyldighet, erhöi 2 § i lagen för Rikets Ständers bank den lydelse, som ännu är gällande. I detta lagrum stadgas, såsom känt är, att, der banken vägrar att sedel vid uppvisandet inlösa, den, som innehar sedeln, må derom göra skriftlig anmälan hos Svea hofrätt, hvilken, efter att hafva hört bankofullmäktige, eger att med frågan enligt lag och författningar förfara. Finnes då att sedlens vägrade inlösen härrört af bankens oförmåga att genast uppfylla sina förbindelser, skall hofrätten göra anmälan derom hos Konungen, på hvilken det ankommer att pröfva, hvilka utvägar i öfverensstämmelse med grundlagarne lämpligast må vidtagas för att upprätthålla allmänna förtroendet och återställa banken i det skick, att den kan vid anfordran inlösa sina sedlar.

Såsom förut erinrats, föreslog 1869 års myntkomité i lagen för Rikets Ständers bank åtskilliga ändringar. Bland dessa voro äfven förändrade föreskrifter angående påföljden af riksbankens vägran att vid anfordran inlösa sina sedlar.

I detta hänseende innehöll myntkomiténs förslag, att Svea hofrätt, efter i behörig ordning gjord anmälan att riksbanken vägrat att vid anfordran inlösa sedel, skulle kalla till förhör inför sig genast eller sist å nästa söcknedag Riksdagens fullmäktige i riksbanken samt om förhöret underrätta Konungens justitiekansler, som vid förhöret skulle bevaka det allmännas rätt och bästa. Kunde

fullmäktige ej vid förhöret visa, att hindret mot sedel-inlösen såsom tillfälligt dåmera upphört, hade hofrätten att besluta, det riksbankens sedlar icke längre skulle gälla såsom lagligt betalningsmedel; att inga sedlar ytterligare skulle få af riksbanken utsläppas samt att riksbankens rörelse jemväl i öfrigt skulle inskränkas till fordringars indrivande och till sådana åtgärder, som uteslutande afsåge metalliska kassans förstärkning, hvarom hofrätten genast skulle göra anmälan hos Konungen och utfärda kungörelse i först derefter utkommande nummer af allmänna tidningarna; och skulle Konungen ega att utse ett eller flere ombud att öfvervaka verkställigheten och efterlefnaden af hofrättens beslut. Om fullmäktige anmälde, att inlösen af riksbankens sedlar kunde ånyo upptagas och på grund deraf anhöllo, att den beslutade inskränknigen i riksbankens rörelse måtte upphöra, hade hofrätten, derest den, efter att hafva inhemtat yttrande af Konungens ombud, funne hindret mot inlösen af riksbankens sedlar hafva upphört, att besluta, det riksbankens sedlar skulle återfå egenskapen af lagligt betalningsmedel och att den i riksbankens rörelse stadgade inskränkning skulle upphöra.

Då emellertid komitén dels föreslagit den förändrade lydelse af 72 § regeringsformen att bankens sedlar skola gälla såsom lagligt betalningsmedel endast så länge de vid anfordran efter sin lydelse med guld inlösas, dels ock i förslaget till lag för riksbanken intagit bestämmelser ej mindre om förordnandet af en Konungens ombudsman med skyldighet att öfvervaka, att bankens styrelse och förvaltning föres i noggrann öfverensstämmelse med banklagens stadganden, än ock om skyldighet för banken att bibehålla den metalliska kassan vid ett belopp som ej understiger tjugufem millioner kronor, har komitén, hvilken icke kunnat hysa något tvifvel derom, att den metalliska kassan skall hafva

sjunkit vida under detta belopp långt innan bankens oförmåga att inlösa sina sedlar kan inträda, ej ansett annan ändring i hittills gällande stadganden i förevarande ämne erforderlig, än ett tillägg derom att på Konung och Riksdag skall ankomma att i händelse af riksbankens oförmåga att genast inlösa sina sedlar förklara banken hafva förverkat sin oktroj.

Genom den af komitén vidtagna mindre ändring i lydelsen af 10 § torde ock anledningen till det af myntkomitén uttalade tvifvel, i fråga om rätta tolkningen af bestämmelsen att hofrätten eger med frågan enligt lag och författningar förfara, hafva blifvit fullständigt undanröjd. Med den af komitén föreslagna lydelsen lär nemligen något tvifvel icke vidare kunna uppstå, att hofrätten är pliktig att på anmälan af sedelinnehafvaren afgöra den rent privaträttsliga tvistefrågan, huruvida bankens vägran att sedeln vid uppvisandet inlösa varit berättigad eller saknat stöd af lag; och att, derest riksbanken i detta hofrättens utslag blifvit ådömd inlösningskyldighet, sedelinnehafvaren kan i vanlig ordning å utslaget söka verkställighet, derom lär någon tvekan icke kunna uppkomma.

III kap.

Redan i den föregående delen af motiveringen har komitén framhållit vigten deraf, att den nya riksbankens verksamhetsområde begränsas till sådana grenar af bankrörelse som erfarenheten angifvit såsom de enda lämpliga för en bank, hvilken erhållit det magtpåliggande och grannliga förtroendet att, med uteslutande af alla andra, förse ett land med dess behof af myntrepresentativ, på samma gång som komitén anført de skäl, hvilka föranledt komitén att, det oaktadt, åt den nya riksbanken fortfarande

öfverlemna bedrifvandet af tvänne särskilda rörelsegrenar, hvilka strängt taget icke kunna till ofvannämnda område hänföras. De rörelsegrenar, hvilka komitén ur nu angifna synpunkt ansett kunna och böra åt den nya riksbanken medgifvas, äro i detta kapitel noggrannt angifna och derjemte i 27 § uttrycklig bestämmelse intagen derom, att det är dessa och inga andra, som må af banken drifvas.

15—17 §§. De i 15—17 §§ intagna bestämmelser äro i hufvudsak hemtade från nu gällande bankoreglemente. Komitén har genom dem afsett att inskränka rättigheten för banken att drifva handel till sådana grenar, som kunna anses falla inom en sedelutgifvande banks verksamhetsområde.

I fråga om de slag af obligationer, hvilka den nya banken skulle ega att köpa och sälja, har komitén i hufvudsak bibehållit de bestämmelser, som i detta hänseende nu äro gällande, och hvilka visat sig icke medföra några menliga följder. Dock har komitén ansett bankens rättighet att drifva handel med andra än svenska obligationer böra inskränkas till sådana lätt säljbara utländska statspapper, som redan äro å utlandets börser noterade. Stadgandet att obligationerna redan skola vara å utlandets börser noterade har afsett att afhålla riksbanken från deltagande i utländska låneoperationer, en verksamhet som ansetts icke kunna i något fall vara förenlig med riksbankens hufvudsakliga uppgift och ändamål.

18 §. De i 18 § mom. a) och b) upptagna rörelsegrenar äro sådana som allmänt ansetts tillhöra och, enligt komiténs uppfattning, måste tillhöra en centralbank med uteslutande rätt att utgifva sedlar.

Anledningen hvarför komitén ansett de i mom. c) och d) upptagna rörelsegrenar fortfarande böra af den nya riksbanken drifvas, likasom skälen till de af komitén dervid gjorda inskränkningar, äro i det föregående angifna.

Med stöd af erfarenheten från förflutna tider har komitén funnit angeläget att, äfven för framtiden, såvidt möjligt, förebygga sammanblandning af statens och riksbankens affärer. Då ett undantag från denna regel ansetts böra ega rum i fråga om det kreditiv, hvilket riksgäldskontoret redan länge egt att vid riksbankens hufvudkontor begagna, har komitén därför ock ansett nödigt att i lagen fastställa en bestämd gräns, hvarutöfver en dylik försträckning icke må af riksbanken medgifvas. Det i sådant hänseende föreslagna beloppet, 1,500,000 kronor, är detsamma som det, hvilket förekommer i nu gällande bankoreglemente. 19 §.

Det i 20 § intagna, från bankoreglementet hemtade förbud för fullmäktig eller ledamot af styrelse vid afdelningskontor att annorledes än mot realsäkerhet af viss uppgifven beskaffenhet erhålla försträckning från riksbanken har komitén ansett vara af den vigt, att det bort i lagen intagas och ej lemnas åt de reglementariska bestämmelser, hvilka skola vara beroende af bankstämman. 20 §.

Det har synts komitén högeligen önskvärdt om, mera än hittills varit fallet, riksbanken kunde göra till sin uppgift att underlätta landets omsättning icke blott genom att utgifva myntrepresentativ, utan äfven genom att medelst sin girorörelse anordna ett qvittningsförfarande mellan landets olika delar, sådant som det hvilket i andra länder till omsättningens bekvämlighet utvecklat sig. Komitén har därför trott skyldigheten för riksbanken att utan afgift mottaga och å giroräkning föra penningar att vid anfordran räkningshafvaren tillhandahållas böra i lagen fastställas. 22 §.

Att riksbanken icke skulle ega att för förande af dylik räkning taga afgift, har synts komitén så mycket mera i sin ordning, som på grund af skäl, för hvilka i

det föregående blifvit redogjordt, riksbanken icke skulle ega att för medel, som å denna räkning innestå, erlægga ränta.

IV kap.

28 och
29 §§.

I 28 och 29 §§ hafva blifvit intagna de nu gällande stadgandena angående afgifvande af offentliga redogörelser i afseende å bankens ställning med de förändringar, som redan i tillämpningen vunnit insteg. Att den nya riksbanken, likasom landets öfriga bankinrättningar, för dessa uppgifter följer formulär, som från finansdepartementet meddelas, torde vara nödigt för att åstadkomma en likartad uppställning af samtliga bankers redogörelser.

Föreskriften om införande i allmänna tidningarna för hvarje vecka af en uppgift om riksbankens metalliska kassa och öfriga kassatillgångar, utelöpande sedlar samt obegagnad sedelutgifningsrätt är ny. Med den förändrade ställning riksbanken, såsom ensam sedelutgifvande bank, skulle komma att intaga, har komitén ansett nödigt att banken, i likhet med andra länders centralbanker, äfven för hvarje vecka offentliggör en summarisk öfversigt af sin kassaställning.

30 och
31 §§.

Då bestämmelserna angående riksbankens grundfond af komitén affattats med afseende å den nuvarande rörelsen, men med dennas utveckling behofvet af större eget kapital också kommer att göra sig kännbart, har komitén ansett sig böra i lagen intaga bestämmelser om bildande af en reservfond samt om förbud mot reservfondens användning för annat ändamål än fyllande af bristen i den föreslagna första vinstutdelningen af fyra och en half procent till statsverket och enskilde delegarne samt till betäckande af förlust, som å bankens rörelse i dess helhet under något år kunnat uppkomma.

V kap.

Beträffande de i detta kapitel intagna stadganden får komitén hänvisa till hvad som redan blifvit i den allmänna delen af motiveringen yttradt. De innehålla i öfrigt endast sådana ordningsföreskrifter, som i allmänhet pläga gälla för bolag.

Stadgandet att dag för ordinarie bankstämmas sammanträde skall af bankrådet utsättas i samråd med Kamrarnes talmän framgår som en naturlig följd af bestämmelserna att ledamöterna af bankstämman skola till två tredjedelar af sitt antal vara ledamöter af Riksdagen samt att tiden för denna bankstämma blifvit utsatt till mars månad, hvadan det blifvit nödigt att tillse, att Riksdagens och bankstämmans sammanträden må kunna utan hinder af hvarandra försiggå.

34 §.

VI, VII och VIII kap.

Vid dessa kapitel får komitén hänvisa till hvad som redan blifvit i det föregående anfördt.

För valbarhet till fullmäktig har icke ansetts böra föreskrifvas vilkoret af att vara ledamot af Riksdagen eller lottegarare. Ett sådant vilkor kunde i någon mån förminska möjligheten för bankstämman att vid val till fullmäktige uppsöka, utan all annan hänsyn, de dertill lämpligaste svenske medborgare och torde vara så mycket mindre nödigt, som för valbarhet till den kontrollerande myndigheten, bankrådet, det nämnda vilkoret föreskrifvits.

61 §.

Den af Konungen tillsatte fullmäktig har ansetts böra förordnas för samma tid som de af bankstämman utsedde, tre år. Då emellertid bankstämman erhållit befogenhet att, i händelse af vägrad ansvarsfrihet, anställa

nytt val af de fullmäktige, som af den utses, innan dessas tjänstgöringstid utlupit, har komitén föreslagit det stadgande, att det af Konungen gifna förordnandet återkallas, när han så skäligt profvar.

80 §. Det i 80 § gifna stadgande afser, att revisionerna för granskning af såväl hufvudkontorets som afdelningskontorens räkenskaper skola lemnas tillfälle att sammanträda samt taga kännedom om ställningen äfven på andra tider än den i 81 § bestämda ordinarie revisionstiden. Stadgandet öfverensstämmer med hvad som flerstädes vid större bankinrättningar eger rum.

IX kap.

85 §. Genom förordningen den 10 juni 1841 stadgas att af Svea hofrätt skall upptagas, då annan till Rikets Ständers bank kärer. Ett allmänt privilegieradt forum för riksbanken synes dock hvarken för det allmänna eller för riksbanken sjelf medföra någon fördel och vid sådant förhållande förefinnes icke något skäl att afvika från den grundsats, som i allmän lag följes i fråga om forum för bolag. Komitén har derfor föreslagit, att riksbanken, utom i fråga om vägrad inlösen af dess sedlar, hvarom redan i 10 § blifvit stadgadt, bör lyda under Stockholms rådstufvurätt uti de mål, för hvilka ej annorlunda i lag stadgas.

86 §. I fråga om tiden för den nya riksbankens oktroj har komitén ansett den första oktrojtiden icke böra sättas kortare än till tjugu år. Det har nemligen synts komitén icke kunna vara välbetänkt att i vårt bankväsende införa en ny sakernas ordning så skiljaktig från den närvarande som den här föreslagna utan att, ur synpunkten lika mycket af den allmänna rörelsens som den nya centralbankens egen trygghet, tillförsäkra denna en tillräckligt lång lifstid för att hinna fullständigt utveckla och befästa sin verk-

samhet. Icke heller torde det kunna ifrågasättas, att enskilde skola inlåta sig på ett företag af den omfattning som det ifrågavarande, utan att ega visshet att, under en icke alltför kort tid, få vara i åtnjutande af de fördelar, som dermed kunna vara förenade. Deremot torde tio år vara en tillräckligt lång tidrymd för hvarje efter den första oktrotidens utgång ifrågakommande förlängning.

X kap.

Uti 87—94 §§ äro intagna bestämmelserna angående 87—94 §§. de grunder, enligt hvilka den nya riksbanken skall öfvertaga den äldres tillgångar och förbindelser.

Redan den andel af grundfonden, som svenska staten 97 §. skulle tillskjuta, har syns komitén tillräckligt stor för att det bör kunna medgifvas den nya banken att träda i verksamhet, äfven om vid tiden för dennas öppnande den andel af grundfonden som enskilde skulle ega rätt att tillskjuta icke blifvit tecknad, hvarför här intagits en bestämmelse i detta hänseende med föreskrift tillika, att rätten till teckning af lotter skall stå öppen, till dess det stadgade beloppet tecknats.

Då det syns komitén af synnerlig vigt att, såvidt 99 §. möjligt, underlätta sjelfva öfvergången från det gamla systemet med flere sedelutgifvande banker till det nya med en enda sådan, har komitén i 99 § föreslagit skyldighet för den nya banken att för en tioårig öfvergångsperiod lemna de enskilda banker, hvilkas rätt att utgifva egna sedlar vid den nya bankens inrättande kommer att upphöra, en försträckning till belopp af tjugufem millioner kronor, motsvarande hälften af den sammanlagda sedelutgifningsrätt, som enligt förslaget till lag angående bankbolag (Lit. A N:r 1) högst finge dessa banker tilldelas, att af bankerna återbetalas med en tiondedel årligen. En

sådan försträckning från den nya banken torde väl icke vara nödig för att sätta dessa banker i stånd att uppehålla sin verksamhet, men väl för att de skola kunna drifva den i samma utsträckning och på så skilda orter som hittills, i följd hvaraf ock föreskrift intagits derom, att Konungen skall mellan bankbolagen fördela detta belopp med hänsyn till såväl hvarje banks förutvarande sedelutgifning, som antalet af dess afdelningskontor i landsorten.

Det har synts komitén så mycket mindre skäl att frikalla den nya banken från att vid den enskilda sedelutgifningens slutliga upphörande lemna de enskilda bankerna en sådan förmån, som den nuvarande riksbanken vid 5-kronesedlarnes indragning ålagts att genom vaxlingsförskott åt de enskilda bankerna underlätta denna partiela åtgärds genomförande.

Förslag till ansvarighetslag för fullmäktige i Sveriges riksbank.

(Lit. B N:r 2.)

Då den nya riksbanken, fastän enskilde delegare skulle komma att deri inrymmas, likväl fortfarande till väsentlig del skulle förblifva en statens tillhörighet, synes fullmäktig, som öfverträder eller eftersätter de pligter honom i sådan egenskap åligga, eller som eljest förbryter sig i utöfningen af sin befattning, böra därför straffas såsom i allmän lag om brott af embetsmän för hvarje fall är stadgad.

Enligt nu gällande ansvarighetslag eger icke blott Riksdagen eller dess bankoutskott eller revisorer, utan äfven under tid då Riksdag eller dess revisorer icke äro församlade, Riksdagens justitieombudsman att väcka åtal mot fullmäktige. Till följd af det inflytande på lagstift-

ningen för riksbanken, som enligt komiténs förslag skulle tillkomma Konungen, har komitén ansett att rätt att förordna om åtal bör tillkomma icke blott bankstämman, såsom arftagare af Riksdagens befogenhet i detta hänseende utan äfven Konungen.

Förslag till ändringar i regeringsformen och riksdagsordningen.

(Lit. B N:r 3.)

Detta förslag innehåller de ändringar i regeringsformen och riksdagsordningen, som följa af den förändrade ställning till Riksdagen, som Sveriges riksbank skulle komma att intaga.

Regeringsformen.

Sedan enligt förslaget till lag för Sveriges riksbank bankofullmäktige icke vidare skola blifva utsedde omedelbart af Riksdagen utan väljas af bankstämman, af hvars ledamöter en tredjedel utgöres af enskilde lottegarare i riksbanken, saknas giltigt skäl för den i § 50 regeringsformen gifna bestämmelse, att Konungen i der afsedda fall efter samråd jemväl med fullmäktige i banken skall utsätta annan riksdagsort än rikets hufvudstad. I följd häraf har den förändrade lydelse af 50 § blifvit föreslagen att i berörda fall Konungen efter samråd allenast med fullmäktige i riksgäldskontoret utsätter och kungör annan riksdagsort.

§ 50.

I sammanhang med den af komitén föreslagna förändring af riksbankens ställning såsom styrd af Riksdagen har den granskande och kontrollerande myndighet öfver ledningen af riksbankens förvaltning, som hitills tillkommit bankoutsrottet, öfverlemnats åt bankrådet. Äfvenledes har, på sätt af komitén vid redogörelsen för de

§ 53.

allmänna grunderna till förslagen redan blifvit anfördt, den förmedlande ställning, som bankoutsrottet hittills intagit mellan riksbankens styrelse och dennes principal Riksdagen, i förslaget till lag för riksbanken blifvit tillagd bankrådet i förhållande till styrelsen och den nya principalen bankstämman. Då härtill kommer att samtliga de bestämmelser rörande riksbanken, hvilka ansetts vara af den vigt, att de bort i allmän författning intagas och ej lemnas åt de reglementariska stadganden, hvilka äro beroende af bankstämman, skola enligt komiténs förslag blifva af civillags natur och följaktligen vid Riksdagen komma att af lagutskottet beredas, återstå efter genomförandet af den utaf komitén föreslagna anordningen beträffande riksbanken icke vidare några åligganden, hvilka skulle tillkomma det hittills varande bankoutsrottet. Vid sådant förhållande är föreslaget att i 53 § regeringsformen icke vidare upptaga bankoutsrottet bland de utskott, som lagtida Riksdag skall för ärendenas beredning tillsätta.

§ 70. Med anledning deraf, enligt förslaget, att Riksdagens omedelbara befattning med riksbankens styrelse och förvaltning skulle komma att upphöra, läser nu gällande, i 70 § regeringsformen intagna stadgande om gemensam omröstning, när Kamrarne i fråga om riksbanken stanna i stridiga beslut, böra ur regeringsformen utgå, i sammanhang hvarmed nuvarande 71 § synes kunna såsom 70 § upptagas.

§ 71. Såsom § 71 i regeringsformen äro af komitén uppförda bestämmelserna derom att Sveriges riksbank förblifver under Riksdagens garanti, samt att riksbanken skall förvaltas enligt särskild lag, stiftad i den ordning 87 § 1 mom. stadgar.

De skäl, hvarför komitén i fråga om de förändrade bestämmelser för Sveriges riksbank, hvilka borde betingas af dess rätt att ensam utgifva banksedlar, ansett i främsta

rummet nödigt, att de konstitutiva grunderna för riksbankens anordnande och verksamhet måtte erhålla egenheten af civillag, hafva vid redogörelsen för de allmänna grunderna till förslaget redan blifvit anförda. Vid 1 kap. 2 § i förslaget till lag för Sveriges riksbank äro åter angifna de grunder, hvarpå komitén föreslagit att äfven den nya riksbanken skall stå under Riksdagens garanti.

Regeringsformens 72 § skulle deremot enligt komiténs förslag komma att innehålla bestämmelsen att riksbanken allena eger rätt att utgifva banksedlar, tillika med stadgandet att dessa sedlar skola vid anfordran efter sin lydelse med guld af banken inlösas, och må för mynt i riket erkännas, så länge de af banken sålunda inlösas. Af skäl, för hvilka redan i det föregående fullständig redogörelse lemnats, har nemligen komitén ansett äfven i grundlagen böra utan all tvetydighet uttalas, att riksbankens sedlar skola förblifva lagligt betalningsmedel endast så länge de när som helst kunna af innehafvaren i riksbanken mot mynt utbytas.

§ 72.

Sedan genom lagen om rikets mynt den 30 maj 1873 blifvit stadgadt, att guld skall ensamt vara värdemätare i riket och således utgöra grunden för dess myntväsen, lärer derjemte åt sistberörda bestämmelse böra gifvas den lydelse, att banksedlarne skola vid anfordran efter sin lydelse med guld inlösas af banken.

Då enligt komiténs förslag den nya riksbankens namn och firma skall blifva Sveriges riksbank samt med den i 86 § regeringsformen förekommande benämningen riksgäldsverket afses riksgäldskontoret, synes i 80 § orden »Ej må tryckas banko- och riksgäldsverkens protokoll...» böra förändras till »Ej må tryckas riksgäldskontorets och Sveriges riksbanks protokoll...»

§ 86.

Af samma skäl som det vid 50 § regeringsformen anförda skulle, sedan den nya organisationen af Sveriges

§§ 98
och 109.

riksbank trädtt i verket, fullmäktige i riksgäldskontoret allena ega såväl att i de uti 98 § regeringsformen omförmälda fall mellan riksdagarne utöfva Riksdagens rätt i fråga om insättande i justitieombudsmannens embete af den utsedde suppleanten och val af ny suppleant, som äfven att i det uti 109 § afsedda fall uppgöra och utfärda ny bevillningsförordning.

Riksdagsordningen.

§ 32. Af det vid 50 § regeringsformen anförda skäl har vid 32 § riksdagsordningen föreslagits uteslutande af föreskriften att tre bland fullmäktige i rikets bank skola närvara vid granskning af nyvald riksdagsmans fullmägt.

§§ 37, 41, 42. I följd deraf att enligt komiténs förslag till ändrad lydelse af 53 § regeringsformen bankoutskottet icke vidare skulle komma att der upptagas bland Riksdagens ständiga utskott, har ej mindre i 37 § riksdagsordningen bort uteslutas allt hvad som å nämnda utskott har afseende än ock nuvarande 41 § riksdagsordningen bort helt och hållet borttagas. Till undvikande af rubbning i riksdagsordningens paragrafföljd synes nuvarande 42 § 1 mom. kunna utan någon förändring i sin lydelse upptagas såsom 41 §, hvaremot 2 mom. af 42 § skulle komma att såsom sistnämnda § qvarstå, med allenast den förändring af första ordet deri, som föränledes af fördelningen i tvenne §§ af nuvarande 42 §.

§§ 65 och 68. Det föreslagna uteslutandet i 65 § af ordet »Riksbanken» och i 68 § af orden »Banken och» äro betingade af ofvan angifna ändringar i 70 och 98 §§ regeringsformen.

§ 71. Enär enligt komiténs förslag till lag för Sveriges riksbank Riksdagens direkta inflytande på riksbankens angelägenheter blifvit begränsad dertill, att hvardera af Riksdagens Kammare utser en tredjedel af bankstämman

ledamöter, har i 71 § riksdagsordningen dels blifvit infördt stadgande om val af dessa ledamöter, dels ock blifvit utesluten den nuvarande föreskriften angående val af bankofullmäktige. Då bankstämman skall utöfva den högsta myndigheten öfver riksbanken, hvilken eger att upprätta reglementet för bankens styrelse och förvaltning, lärer det icke blott med hittills varande förhållanden bäst öfverensstämma utan äfven för framtiden vara lämpligast att hvardera Kammaren inom sig väljer hälften af de ledamöter i bankstämman, hvilka skola af Riksdagen utses. Till förekommande deraf, att vid inträffadt förfall för någon af Riksdagens delegerade, deras antal å bankstämman icke skulle komma att uppgå till det enligt förslaget afsedda, är derjemte i förevarande § tillagd en bestämmelse att hvardera Kammaren skall utse inom sig jemväl tolf suppleanter att vid inträffadt förfall för ledamöter i bankstämman i deras ställe inträda, och har tillika lemnats föreskrift om den ordning, i hvilken suppleanterna skola inträda.

Sedan i komiténs förslag till lag för Sveriges riksbank blifvit intagna erforderliga föreskrifter om val af särskilda revisorer för granskning af riksbankens förvaltning, synes de af Riksdagen utsedde revisorer för granskning af statsverket och riksgäldsverket icke vidare böra erhålla uppdrag att revidera riksbanken. Med en ledning deraf torde en sådan ändring i 72 § riksdagsordningen böra vidtagas, att jemlikt denna § revisorer af Kamrarne väljas att granska statsverkets och riksgäldskontorets tillstånd, styrelse och förvaltning.

Den i 73 § föreslagna förändrade lydelse är föranledd deraf, att enligt förslaget fullmäktige i riksbanken icke skulle väljas af Riksdagen.

§ 72.

§ 73.

Enär de sålunda ifrågasatta grundlagsändringarne tydligen icke kunna träda i kraft förr än enligt lag, stiftad i den ordning 86 § regeringsformen stadgar, Sveriges riksbank, bildad i öfverensstämmelse med de af komitén föreslagna grunder, träder i verksamhet, har slutligen såsom öfvergångsstadgande blifvit tillagd den föreskrift att intill nämnda tidpunkt hittills gällande grundlagsbestämmelser skola fortfarande tillämpas.

Förslag till lag angående bankbolag,

(Lit. B N:r 4.)

Förslag till förordning angående förändrad lydelse af 14 § förordningen angående aktiebolag den 6 oktober 1848,

(Lit. B N:r 5.)

Förslag till förordning angående bankbolags och sparbanks konkurs

(Lit. B N:r 6.)

samt

Förslag till förordning angående förändrad lydelse af 9 och 52 §§ konkurslagen.

(Lit. B N:r 7.)

I dessa förslag har komitén upptagit de förändringar, hvilka böra vidtagas i de förut under Lit. A framlagda motsvarande lagförslag, då bankbolags sedelutgifts rätt kommer att upphöra.

